Obsah:

Dvojí milostivé léto *(úvodník)*
P. Gorazd Cetkovský, O.Carm. 1

Svaté brány milosrdenství
P. Gorazd Cetkovský, O.Carm. 2

Jubilejní rok sv. Marie Magdalény de' Pazzi
(informace a pokyny) 9

Duchovní vzlety (5. část)
Miriam - Malá Arabka 11

Autorita a bratrství
P. Fernando Millán Romeral, O.Carm. 15

Dvojí milostivé léto (úvodník)

Milí čtenáři časopisu Karmel,

v letošním roce 2016 se spolu prolnuly dvě významné iniciativy, jedna celocírkevní a druhá v karmelitánském řádu a kolem něj, které obě mají za cíl stát se pro nás novým zdrojem Boží milosti: svatý rok milosrdenství, vyhlášený papežem Františkem (skončí o slavnosti Krista Krále 20. listopadu 2016), a jubilejní rok u příležitosti 450. výročí narození svaté Marie Magdalény de' Pazzi (skončí 25. května 2017). Obojí milostivé léto se nabízí jako zdroj milosti pro nás, ale i pro zemřelé, protože k obojímu byla udělena výsada plnomocných odpustků, které může každý získat buď pro sebe nebo pro zemřelé, za které se modlí. Protože nemocní mohou odpustky jubilejního roku sv. Marie Magdaleny de' Pazzi získávat „na dálku", pokyny o těchto odpustcích uveřejňujeme v našem časopise. Obsah tohoto čísla i dalších letošních čísel je a bude proto nesen tématy, která s oběma jubilei souvisejí. Kéž takto časopis i nadále slouží Vašemu duchovním životu, jak je to jeho posláním. V tomto čísle najdete složenku, pomocí níž můžete na vydávání časopisu přispět. Děkujeme Vám za všechnu podporu duchovní i hmotnou!

Přeji a vyprošuji hojné Boží požehnání Vám i všem Vašim drahým!

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Svaté brány milosrdenství

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

K našemu životu patří užívání symbolů. Také v naší víře jim patří důležité místo. Zkušenost v duchovním životě ukazuje, že je přínosné, když symboly, kterých užíváme, občas znovu více promyslíme, pozastavíme se nad nimi. Abychom neupadli do povrchnosti a rutiny. Tak je pro nás velmi přínosné, když čas od času znovu přemýšlíme o křestním obmytí, o euchristii jako pokrmu, který nám dává sílu, nebo když vysvětlujeme někomu, kdo se o to zajímá, symboliku škapulíře jako šatu, kterým se duchovně spojujeme s Pannou Marií.
Když papež František vyhlásil Rok milosrdenství a zvýraznil symboliku svatých bran tím, že stanovil jejich zřízení také v jednotlivých diecézích, zpočátku to vzbudilo určité rozpaky. I brána je totiž symbol, ale méně obvyklý. Chtěl bych se s Vámi podělit o několik myšlenek, které mi pomohly tomuto symbolu porozumět a oblíbit si ho.

1) Brána je místo, kudy lze vstoupit do města či chrámu

Města měla ve starověku veliký význam: poskytovala bezpečí, ochranu. Byl velký rozdíl zdržovat se nebo dokonce nocovat s celým majetkem a rodinou ve volné krajině, a nebo mít možnost ukrýt se do města. Prostor bezpečí poskytovaly hradby, kterými bylo město obehnáno a chráněno. Průchody v hradbách jsou *brány*. V branách byla upevněna *vrata, dveře* (ianua), která se podle potřeby (na noc nebo v nebezpečí) zevnitř zavírala a byla zpevňována *závorami*.
Podobně *obytný dům* jednotlivých rodin byl místem soukromí a bezpečí. Izaiáš to používá jako obraz a pobízí: *„Nuže, lide můj, již vejdi do svých komnat a zavři za sebou dveře. Skryj se na chviličku“* (Iz 26,20). Tehdejší těsné domy ovšem sloužily hlavně k přenocování. Mnoho činností se odehrávalo mimo dům, takže jeho obyvatelé často vycházeli ven a vcházeli dovnitř. Jistě i proto si má Izralita na své dveře *„napsat Hospodinova slova“* (Deut 11,20): aby je měl často na očích. A naopak varovná jsou slova Kainovi: *„Nebudeš-li však jednat správně, u brány se usadí hřích, bude se chtít k tobě přimknout, ale ty ho musíš ovládnout!“* (Gen 4,7.)
Chrámy ve starověku byly také odděleny od okolí a opatřeny branami. Na noc se chrámová brána zavírala, ráno ji kněží obřadně otvírali, přitom

byly recitovány modlitby a přinášeny oběti.[1] Tímto způsobem byly svaté prostory chráněny, aby do nich - ať už úmyslně nebo z neopatrnosti - nepronikl někdo nepovolaný a nějakým způsobem chrám neznesvětil a božstvo nerozhněval.[2] Hněvu bohů se všichni velmi obávali. Také Hospodinův chrám v Silo byl na noc zavírán (1 Sam 3,15). Ve spojitosti se Šalmounovým chrámem v Jeruzalémě zmiňuje Bible vrátné chrámových bran (1 Kron 35,15),

Svatá brána v Kostelním Vydří

Vnitřek jedné z bran ve Svaté zemi

Autorem všech fotografií v tomto čísle je P. Vianney. O.Carm.

2) Branou se vstupuje do lepšího

Průchod branou - zdá se - byl od pradávna silným zážitkem,[3] který vedl k tomu, že lidé nevnímali brány jen účelově, ale staly se jim symbolem (jak o tom bude řeč dál).[4] Tak žalmista se raduje: *„Už stojí naše nohy ve tvých branách, Jeruzaléme!* (Ž 122,2.)

1 Viz např. Ivan Hrůša, *Bohové, chrámy, obřady a lidé. Náboženství staré Mezopotámie*, Praha 2015, str. 108.
2 Srov. Neh 6,10-12.
3 Tak je tomu ostatně obecně a dodnes: vzpomeňme na antické triumfální oblouky, u nás slavobrány a současnou oblibu svatebních bran (oblouků).
4 Heinrich A. Mertens, *Handbuch der Bibelkunde*, str. 54.

Základní funkce brány tedy je umožnit vstup do nějakého vyhrazeného prostoru (který by jinak byl nepřístupný), nejčastěji do města nebo do chrámu. Jde o průchod z jednoho „světa" do jiného: z volné krajiny do bezpečí města, z profánní ulice do svatého chrámu. Jde tedy o vstup do prostoru kvalitativně výrazně odlišného, „lepšího"! A současné brány milosrdenství symbolizují vstup člověka do prostoru Boží blízkosti, Boží lásky a odpuštění. Do prostoru, kam se my nemůžeme a nedokážeme „vlomit", ale který nám Bůh vstřícně otvírá.

Nepříjemnou zkušeností je narazit na zavřené dveře a být donucen zůstat venku, před branou. Když prorok Izaiáš slibuje příchod Hospodinova Pomazaného a s ním spásy, používá také tento obraz. A prorokuje, že mocný Mesiáš toto nezakusí:
(...) zotevírám před ním vrata, brány už nebudou zavírány.
Já půjdu před tebou, vyrovnám nerovnosti,
rozrazím bronzová vrata, železné závory zlomím.
Tobě dám poklady v temnotě skryté i sklady nejtajnější...
(Iz 45, 1-3; ekumenický překlad)

A Jeruzalému, kterému *„vzejde světlo"*, prorokuje Izaiáš naprosté bezpečí, protože všichni, i cizinci a nepřátelé, přijdou do něj jako přátelé a přinesou jako projev své úcty štědré dary:
Tvé brány budou neustále otevřené, nebudou zavírány ve dne ani v noci, aby k tobě mohly přijít národy se svým bohatstvím a přivést i své krále (Iz 60,11).

3) Brána symbolizuje celé město, celý chrám, celek

Starozákonní vyjadřování miluje konkrétnost. Dílčí věc je mu symbolem celku.[5] Například výraz „meč" (který „požírá") má význam „válka". Podobně výraz „brány" označuje mnohdy celé město. Žít „v branách" znamená žít ve městě (např. Deut 14,27; 15,7). Abrahámovi Hospodin slibuje: *„Tvé potomstvo se zmocní brány tvých nepřátel"* (Gen 22,17). A když žalmista zpívá, že Hospodin: *„miluje brány Siónu nad všechna Jakubova sídla"* (Ž 87,2), jistě přitom nemá na mysli pouze městské brány, ale celé město Jeruzalém.
V jiných případech slovo „brána" označuje vstup do nějakého prostoru nebo stavu, vstup, který ovšem nemá podobu budovy. Pohanskému Ninive hlásá prorok: *„Brány tvé země se dokořán otevřou tvým nepřátelům; tvé závory pozře oheň"* (Nah 3,13).

5 Teorie literatury nazývá tuto básnickou figuru *synekdocha*.

Konec života člověka též znamená přiblížit se „k branám": *„Přiblížili se až k branám smrti"* (Ž 107,18b). Na smrt nemocný král Chizkijáš naříká: *„Mám odejít k branám podsvětí"* (Iz 38,10), zatímco autor knihy Moudrosti vyznává Hospodinu: *„přivádíš do bran podsvětí a vyvádíš z nich"* (Moudr 16,13).
V evangeliu se se symbolem brány setkáváme v horské řeči: *„Vejděte těsnou branou. Neboť prostorná je brána a široká cesta, která vede k záhubě, a mnoho je těch, kdo tamtudy vcházejí. Jak těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo je těch, kdo ji najdou!"* (Mat 7,13-14.) Stejné symbolické řeči používá Pán Ježíš, když říká: *Já jsem dveře* (Jan 10,9). Že má na mysli „dveřní otvor", bránu (ne dveře v ní zasazené), je patrné z jeho následujících slov: *„Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn."* Týž význam má symbol cesty: *„Já jsem cesta"* (Jan 14,6).
Když Pán Ježíš říká Petrovi, že na něm zbuduje svou církev a *„brány pekel ji nepřemohou"* (Mat 16,18), symbolizují brány v tomto případě sílu, moc.

4) Malá odbočka: jak rozumět výrazu „v bráně"?

Písmo často zmiňuje, že to nebo ono se odehrálo „v bráně". Jak si to máme představit prakticky? Archeologové říkají, že původně byla brána prostě průchodem v městských hrabách, ale nejpozději kolem roku 2200 před Kristem již brána města měla podobu mohutné stavby, záhy bývala architektonicky rozvržená tak, aby v případě obléhání města umožňovala co nejúčinnější obranu. Ostatně i české sloveso *bránit* je se slovem *brána* příbuzné a znamená ochraňovat.
Průchod branou ztěžovaly nepříteli klešťovité výstupky na jejích vnitřních stěnách, obránci se za nimi mohli krýt. U šalomounské brány v městě Megidu jsou jich celkem čtyři páry. Tím vznikly tři výklenky po stranách průchodu branou. *„Od této vnitřní brány vedl severovýchodním směrem jakýsi dvůr, který končil v průjezdu vnější brány a který měl na každé straně po jednom výklenku. Odtud vedla 3-4 m široká cesta ven do terénu."*[6] Tomu by mohl dobře odpovídat výraz, že král David seděl *mezi dvěma branami* (2 Sam 18,24). Po prohledání různé dostupné literatury se mi jako odpověď na otázku, co znamenají slova „v bráně", vyjasnily tři možné odpovědi.

Varianta A: nějaká síň uvnitř budovy brány
„Uvnitř těchto bran tzv. „klešťového" opevnění byly rozsáhlé prostory - skladiště a síně, kde se lidé setkávali a shromažďovali. Projednávaly se

6 Hans Bardtke, *Příběhy ze starověké Palestiny*, Praha 1988, str. 230 a nákres na str. 231.

tam nejrůznější záležitosti celého města, obdobně jako v římských městech na fóru (R 4,1; Ž 69,13).“[7]

Varianta B: plácek na vnitřní straně brány

Z vnitřní strany bran býval „plácek“, který byl asi jediným větším prostranstvím ve městě.[8] Tržiště nacházíme ve městech až v pozdější době (po roce 900 před Kr.). Této představě dobře odpovídá výraz: „u bran“.
„Volný prostor na vnitřní a vnější straně brány byl (při úzkých uličkách ve starých městech) obvykle jediným větším volným prostranstvím ve městě: tady se setkávali obyvatelé k politickým, právním a především ke všem obchodním jednáním (např. Rt 4,1-11; Gn 23,18).[9]
Pak ovšem výraz „v bráně“ je třeba chápat šířeji, ne doslova. A právě tak výraz „uprostřed brány“ (1 Sam 9,18; 2 Sam 3,27). Pokud slovo brána tu má význam: „prostranství u brány“, pak: „v bráně“ znamená: na tom prostranství. A „uprostřed brány“znamená: uprostřed toho prostranství.

Varianta C: samotný průchozí prostor v bráně

Výklad nemusí být možná ani příliš složitý. Mohlo jít prostě skutečně o tu průchozí prostoru v masivu hradeb, kterou se procházelo do města a ven z města. Ta bývala ve starověkém městě *„největším zastřešeným a tedy zastíněným prostranstvím“*.[10] Nám se ten prostor může zdát těsný, ale tehdy mělo vše asi mnohem stísněnější rozměry, než jsme zvyklí dnes. Taky nám může připadat, že to bylo místo velmi neklidné a tedy pro závažnější záležitosti nevhodné, ale to Orientálcům dodnes zjevně vadí mnohem méně, než nám.

5) U bran města či chrámu proudil život

V bráně
- se shromažďovali starší města nebo vůbec muži města,
- vyhlašovaly se zprávy, určené všem,
- uzavíraly se smlouvy, uskutečňoval prodej pozemků
- obchodovalo se tu,
- zde očekávali a vítali své přátele, zvali je jako hosty do svého domu,
- zde prověřovali příchozí cizince.

7 *Slovník biblické kultury*, Praha 1992, str. 39.
8 Mertens, str. 766, předkládá vyobrazení půdorysu starověkých bran a vysvětluje, že uvnitř bran byly nějaké prostory. A přece ani náznakem nezmiňuje, že by se nějaká jednání občanů odehrávala přímo v těch prostorách uvnitř (i když vzhledem k horku a potřebě stínu bych to předpokládal spíš, než pod volným nebem).
9 *Encyklopedie Bible*, Bratislava 1992, str. 89.
10 J. Heller, *Tři svědkové*, Praha 1995, str. 120.

Úplně prostě: brána a prostranství u brány byly frekventovaným místem, kudy se procházet prostě muselo, pokud chtěl člověk jít ven nebo dovnitř a nebo se setkat s těmi, kdo přicházeli nebo odcházeli. Je pochopitelné, že u bran se proto také pohybovali zvědavci, lidé zahálčiví a lidé, kteří chtěli nebo potřebovali druhé oslovit - například s prosbou o almužnu apod. Ostatně i v Novém zákoně: chromý člověk, kterého Petr uzdravil, sedával denně u chrámové brány, nazývané Krásná, aby tam prosil o almužnu (Sk 3,2).

6) „Brány spravedlnosti“

V městské bráně probíhala v biblické době soudní řízení. Při starozákonním soudním jednání byl obžalovaný a ten, kdo proti němu vznesl žalobu, po projednání záležitosti, které se odehrávalo v městské bráně, buď prohlášen za nevinného nebo uznán za vinného (zahanben). V pojetí Izraelitů nešlo na prvním místě o potrestání viníka, ale o obhájení práva - spravedlnosti - a s tím i o obhájení spravedlivého.[11] Výtky proroků ukazují, že soudy v branách Jeruzaléma nebyly vždy spravedlivé (Iz 1,21; 29,21).
Ale výraz *„brány spravedlnosti“* (Ž 118,19-20) nesouvisí se soudnictvím a městskou branou, nýbrž s chrámem a se zbožností poutníků, kteří do něj vystupovali. Celý kontext v Českém ekumenickém překladu zní:

18 Hospodin mě přísně trestal, ale nevydal mě smrti.
19 ***Brány spravedlnosti*** *mi otevřete, vejdu jimi vzdávat chválu Hospodinu.*
20 Toto je Hospodinova brána, skrze ni ***vcházejí spravedliví****.*
21 Tobě vzdávám chválu, žes mi odpověděl; stal ses mou spásou.
22 Kámen, jejž zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným.

Což bývá volně překládáno i takto:
Rozevřete mi dokořán brány, které se otevírají zachráněným!
Hle, brána, která vede k Hospodinu, tudy vstupují ti, které zachránil!
O záchraně totiž žalmista mluví předtím ve verších 5-18.
Starozákoník Erich Zenger poukazuje na to, že se tu nejedná o některou z vnějších bran jeruzalémskoho chrámu, ale nejspíš o bránu uvnitř, která oddělovala tzv. nádvoří žen od nádvoří mužů, na němž uvnitř stál oltář pro zápalné oběti a vlastní budova chrámu, do níž mohli vstoupit již jen kněží. I když o tehdejší tamní liturgii nemáme přesnější zprávy, u této brány se pravděpodobně odehrávaly obřady, ke kterým se vztahují žalmy 15 a 24, v nichž zaznívá otázka: Kdo smí vstoupit do chrámu, na Hospodinovu horu? U této brány stáli kněží, kteří poučovali lid o „spravedlnosti“,

11 Viz J. Heller, *Tři svědkové*, str. 72 a str. 120 (tam podrobně).

tj. o předpokladech, které musí splňovat ten, kdo chce vstoupit dovnitř do chrámu (srov. 2 Kron 23,19), před Hospodina, Boha spravedlivého.[12]
Podobně Izaiáš předpovídá, že židé vykoupení Hospodinem z nepřátelské moci, vděční a důvěřující v Hospodina s novou intenzitou, budou putovat do Jeruzaléma a zpívat: *„Otevřte brány, ať vejde spravedlivý národ, který zachovává věrnost"* (Iz 26,2).

7) Tradice svatých bran v milostivém létě

Poprve byla svatá brána podle spolehlivého svědectví otevřena u sv. Jana na Lateránu v roce 1423. Ale existuje list z roku 1400, ve kterém je zmínka o tom, že v tom roce byla v této bazilice otevřena brána, která nebyla otevřena po padesát let a že věřící jí procházejí třikrát a prosí o odpuštění hříchů a trestů. Nakonec se v tom listu píše: *„A tak, chceš-li přijít do ráje, vejdi zde. Kristus je s tebou."* Giovanni Ruccelai (1475-1525) je autorem jiného důležitého textu, který dosvědčuje vznik tradice svatých bran v římských bazilikách: *„Z pěti bran je jedna běžně zazděná, vyjma jubilejního roku, kdy se otvírá o Vánocích na začátku jubilea. Věřící rozebírají cihly a kusy omítky a poutníci z krajů za Alpami si je odnášejí domů jako svaté relikvie."*
V současnosti je svatá brána v jubilejních létech otvírána ve všech čtyřech římských bazilikách. Kající pouť, svátost smíření a průchod svatou branou jsou obdařeny zvláštními odpustky.

8) Citace z obřadu otevření svaté brány (čl. 3):

Obřad otevření svaté brány, vytvořený k letošnímu roku milosrdenství, vysvětluje, jaký myšlenkový obsah podle autorů ideje svatého roku symbol svaté brány představuje:
Tajemství Boha, který je nekonečně milosrdný a plný slitování (Ef 2,4; Jak 5,11), zjevené a uskutečněné v Kristu, tváři Otcova milosrdenství (MV 1), a trvale účinné darem Ducha (Jan 20,22-23).
Uznání Krista jako jediných dveří, brány, kterou se přichází ke spáse (srov. Jan 10,9), a jediné cesty, která přivádí k Otci (srov. Jan 14,6).
Neustávající putování církve ke „Kristu, který je stejný včera i dnes i navěky" (Žid 13,8).
V těchto slovech je stručně shrnuto, co může být námětem našeho rozjímání při našem putování ke svatým branám a skrze ně dál...

12 Dle Erich Zenger, *Ich will die Morgenröte wecken, Psalmenauslegungen*, Freiburg in Breisgau 1991, str. 122-123.

Jubilejní rok sv. Marie Magdalény de' Pazzi

(informace a pokyny)

U příležitosti 450. výročí narození svaté Marie Magdalény de' Pazzi, karmelitky, vyhlásil generální převor našeho řádu *jubilejní rok* a v souvislosti s tím požádal Svatého Otce o možnost získávání plnomocných odpustků. Apoštolská penitenciárie odpověděla kladně a otcové biskupové našich diecézí souhlasili s upřesněním, ve kterých jednotlivých kostelích a kaplích (viz níže) lze odpustky získávat.
Podrobnější článek o svaté Marii Magdaléně de' Pazzi najdete v časopise Karmel č. 1, ročník 2007. Další texty jsou k dispozici na internetových stránkách **www.karmel.cz** a **www.bosekarmelitky.cz.** Její stručný životopis je uveden ke dni jejího svátku (25.5.) v breviáři nebo misále na každý den. Abychom nezůstali jen u pokynů, uveďme na tomto místě alespoň dvě citace jejích slov, které zatím nebyly do češtiny přeloženy.

Důležitá je ryzost duše
Nač myslí duše, která má tuto čistotu? Nemyslí na cokoliv, než jen v čistotě, netouží, než jen v čistotě, nechce vzpomínat ani se chlubit, než jen v čistotě, neochutnává, nechce, nemiluje, netěší se z ničeho, než pouze v čistotě. (CO2 408)

Sjednocení s Ježíšem v lásce
Viděla jsem, že Ježíš mi předává své svaté rány: na ruce, na nohy a na pravý bok mi seslal paprsky, které se zdály jako z ohně a zabodávaly se doprostřed, kde byly okraje ran, takovým způsobem, že tam zanechávaly stopu.
A okamžitě mne opustila všechna bolest a smutek, ba cítila jsem se spokojená, že na sobě vidím ty rány. A takto mi je vždy dával vidět, ačkoliv navenek se neukazovaly, což mám velmi ráda.
A pak jsem viděla, že spojující láska mne celou sjednotila s Ježíšem, a když jsem byla celá sjednocena s Ježíšem, nedokázala jsem učinit nic jiného, než pohroužit se do dobra a do lásky, které Bůh přináší duši. A v tomto vytržení jsem zůstala až do pěti hodin; ale to, co jsem okoušela, bych nikdy nedokázala vyjádřit ani v nejmenším. (QG 212)

PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ PLNOMOCNÝCH ODPUSTKŮ

v rámci jubilejního roku 450. výročí
narození svaté Marie Magdalény de'Pazzi

2. DUBNA 2016 - 25. KVĚTNA 2017

Pro získání plnomocného odpustku je nutné, kromě vyloučení sebemenšího zalíbení v hříchu, a to i v lehkém,

splnit tři podmínky:
přijmout svátost smíření
přijmout svaté přijímání
pomodlit se na úmysl svatého Otce

Tyto tři podmínky k získání plnomocného odpustku lze vykonat řadu dní předtím nebo potom, kdy je vykonán předepsaný skutek k získání odpustku, nicméně je vhodné, aby svaté přijímání a modlitba na úmysl papeže byly vykonány v tentýž den.

Na způsob pouti navštívit kostel nebo kapli

V pražské arcidiecézi:
kostel sv. Havla na Starém Městě Pražském
farní kostel sv. Fabiána a Šebestiána v Praze-Liboci
kaple konventu karmelitánů v Praze - Liboci

V olomoucké arcidiecézi:
farní kostel sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci - Hejčíně
kaple Panny Marie při farním kostele sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci - Hejčíně
farní kostel Narození Panny Marie ve Štípě
kaple sv. Eliáše v klášteře sester karmelitek Institutu Naší Paní z Karmelu ve Štípě

V brněnské diecézi:
farní a poutní kostel Panny Marie Karmelské v Kostelním Vydří
kaple sv. Eliáše v klášteře karmelitánů v Kostelním Vydří

a pomodlit se tam:
- za věrnost křesťanskému povolání
- za vyprošení kněžských a řeholních povolání
- za obranu rodiny
- Otče náš
- Vyznání víry
- Panno Maria Karmelská, oroduj za nás!
- Svatá Marie Magdaleno de'Pazzi, oroduj za nás!

Nemocní a ti, kdo nemohou zmíněné kostely a kaple navštívit, mohou plnomocné odpustky v kterýkoliv den jubilejního roku získat také, pokud splní výše uvedené podmínky a modlitby a místo návštěvy kostela nebo kaple **vykonají duchovní pouť touhou srdce do stanoveného kostela či kaple**, kde je svatá Marie Magdalena de'Pazzi veřejně uctívána, a s důvěrou obětují milosrdnému Bohu bolesti a strádání svého života.

Odpustek je odpuštění časného trestu před Bohem za hříchy, které byly již odpuštěny co do viny. Odpustek je schopen získat ten, kdo byl pokřtěn a je ve stavu milosti alespoň na konci předepsaných úkonů. Každý věřící může získávat odpustky pro sebe nebo pro zemřelé.

Plnomocné odpustky lze získat kdykoliv (i mimo jubilejní rok) také jinými způsoby.
Vždy je třeba splnit tři obvyklé podmínky (sv. přijímání, svatá zpověď a modlitba na úmysl papeže).
A dále je třeba vykonat předepsaný skutek, kterým je např. modlitba růžence v kostele nebo v kapli, společná modlitbou růžence (kdekoliv), půlhodina četby Božího slova nebo rozjímání nad ním, půlhodinová adorace Nejsvětější svátosti.

(5. část) Duchovní vzlety

Miriam - Malá Arabka

28. *Píseň na Lásku. Venite adoremus... (Pojďte, klaňme se ...)*
Na Lásku, na mou Lásku!
Pojďte, králové země,
pojďte, klaňme se mu.[1]

1 Ve francouzštině bývá slovo „láska" mužského rodu, takže „klaňme se mu" se ladně vztahuje k Pánu i k Lásce.

Zpívám o velikosti,
o moci našeho Stvořitele:
pojďte, klaňme se mu.

Protože jsme dílem jeho rukou,
cenou jeho krve:
pojďte, klaňme se mu.

Není boha Jemu podobného:
pojďte, klaňme se mu.

Nezastavujte se u toho, co patří zemi,
protože (to) všechno není nic:
pojďte, klaňme se mu.

Pojďte všichni, kdo jste na zemi:
nezastavujte se u toho, co patří zemi,
protože všechno je marnost
a v okamžiku to skončí:
pojďte, klaňme se mu.

Jsme jenom poutníci
a vyhnanci na této zemi:
pojďte, klaňme se mu.

On je náš Král, on je náš Otec:
pojďte, klaňme se mu.

On stvořil všechno na zemi:
pojďte, klaňme se mu.

Padněme mu k nohám,
darujme mu svá srdce:
pojďte, klaňme se mu.

Miriam nemusela mít nutně na mysli vánoční scénu a vola a osla u Ježíšových jeslí. Také jiná zvířata jsou úžasná a jsou nám pobídkou k chvále Pána.

Pojďte ho chválit a velebit;
říkejme srdcem i ústy:
Není boha Tobě podobného.
Pojďte, klaňme se mu.

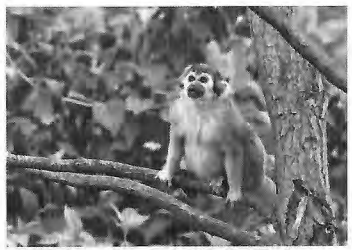

Klaňme se Trojici, Bohu jedinému,
ó tajemství nepochopitelné!
Pojďte, klaňme se mu.

Ó! Tři Neobsáhlí, kteří vytvářejí Jediného!
Ó, ta moc!

Pojďte, klaňme se mu.
Protože tvůj hněv je strašný:
pojďte, klaňme se mu.

Divoká zvířata a šelmy třesou se před Ním;
jeho hněv otřásá zemí.
Zlí, pojďte, klaňme se mu.

Jeho dobrota je otcovská
k těm, kdo ho hledají:
pojďte, klaňme se mu.

Jeho dobrota, jeho milosrdenství
patří spravedlivým:
pojďte, klaňme se mu.

Celá země, zvířata[2]
v hluboké úctě se radují:
pojďte, klaňme se mu.

29. *Zemřít znamená velmi se radovat.* – Já bych nechtěla zemřít, můj Bože! Umřít, to znamená velmi se radovat ...

30. *Ryba bez vody.* – Jsem jako rybička bez vody, která otvírá a zavírá ústa, nemá jinou úlevu. Já jsem též taková; nemám na zemi jinou úlevu než toužebně vzdychat po vlasti. Ach běda, kdy přijde ten den? Proč zde na světě všechno pomíjí jako blesk, jako polní květiny? Všechno je hořké, všechno na této zemi je pro mou duši jako jed. Země se v mých očích tolik zatmívá! Kdy ho spatříme bez konce?

31. *Nazírat (kontemplovat) Tě, Bože světla.* –
Když budu nazírat Tebe, Bože světla,
bude to navždy, aby to nikdy neskončilo!

Ach! Když moje duše přijímá svůj pokrm,
má radost, mé štěstí se naplňuje.

Když tě uzřím, bude to navždy,
bude to navždy, aby to nikdy neskončilo!

2 Tato slova mohou být narážkou na přítomnost vola a osla u Ježíškových jeslí (podle mimobiblické tradice).

Když opustím tuto nevlídnou zemi,
mé řetězy spadnou navždycky:
uvidím Boha!

A když se dozvím,
že moje řetězy jsou rozlomeny,
poletím, poběžím k Miláčkovi:
ó temnoty, neklamte mne!

Vidím ho, Miláčka:
nebraňte mi už, abych letěla.

Chléb, který požívám, pramen, z něhož piji,
je provždy, do nekonečna!

32. *Připravovat Ráj pro vlastního bratra.* - Zítra, budu se těšit. V očekávání tohoto zítra, kdy budu s Tebou, můj Bože, zůstanu v lásce se svým bratrem, jako kdyby nebylo na světě nic jiného než dnes být s ním. Chci využít příležitost k praktikování ctností ... Kde je láska, tam je opravdu Bůh. Když myslíte na to, jak prokázat dobro svému bratru, Bůh bude myslet na vás. Vykopete-li jámu pro svého bratra, spadnete do ní sami, bude pro vás. Ale když budete připravovat Ráj pro svého bratra, bude pro vás. Pamatujte si to dobře ...

33. *Odpouštět viny druhým.* - Jehňátka, Matka Terezie vám doporučuje trvale praktikovat lásku. Tato ctnost je tak krásná, tak sladká! Nikdy nehleďte ani na viny, ani na nedostatky sester. To, co je nejobtížnější a nejnamáhavější, vezměte na sebe, abyste jim mohly ulehčit. Smýšlejte o druhých vždycky dobře; omlouvejte je. Když vidíte, že sestře ukápl olej, pomyslete si, že se ponořila do Boha, a pak vezměte hadr, abyste utřely skvrnu...

34. *Léčit rány bližního.* - Místo snahy znovu ránu otvírat vléváním octa je třeba naopak se snažit hojit ji, zacelovat ji olejem lásky a napravovat své viny větší láskou a věrností Pánu.

35. *Sobě žluč, druhým med.* - Učiň, Pane, ať srdce všech mých sester i mých bratří jsou tvá. Přijmi je všechny a chraň je, a ať mezi nimi není zášť. Ať každý šetří pro sebe žluč a druhým rozdává med. Tolik tě, Pane, za ně prosím!

Z italštiny přeložil P. Jindřich Zdík Charouz, O.Praem.
Pokračování v příštím čísle

Autorita a bratrství

P. Fernando Millán Romeral, O.Carm.

Tato slova pronesl generální převor našeho řádu, P. Fernando, v prosinci loňského roku v Římě při setkání představených provincií, generálních komisariátů a generálních delegatur našeho řádu, kteří jsou ve své funkci nováčky. Protože vykonávání autority patří k životní roli téměř každého z nás a protože myšlenky P. Fernanda jsou svěží, nabízíme je širšímu okruhu čtenářů.

Očekávané setkání

Především vám moc děkuji, že jste přijeli na toto setkání „nových provinciálů". Tato myšlenka v našem řádu již nějaký čas uzrávala. Už na generální kapitule v roce 2007 se mluvilo o možnosti, že by všechny čerstvě zvolené provinciální rady strávily několik dní v Římě, aby poznaly, jak funguje kurie a jak nejlépe mohou koordinovat svou práci. Tato myšlenka byla tehdy zamítnuta, ani ne tolik z ekonomických, jako spíše z logistických důvodů, protože bylo velmi těžké zorganizovat něco pořádného pro všechny rady řádu.
Konečně máme příležitost zde v našem Mezinárodním centru sv. Alberta, kde nás vždy přijímají s bratrskou láskou, se sejít, abychom se spolu mohli zamýšlet, lépe se poznat a také abyste mohli zblízka poznat, jak fungují ústřední orgány řádu, jehož jsme všichni členy. Jsem velmi vděčný P. Christianu Körnerovi, P. Franciscovi de Sales Alencarovi Batistovi a P. Johnu Keatingovi, kteří toto setkání s velikou láskou připravili.

Autorita ve službě bratrství

Ve svém příspěvku bych chtěl s vámi pouze sdílet několik myšlenek, které považuji za důležité z širšího hlediska. Mám mluvit o tématu: autorita ve službě bratrství. Autorita znamená postavení, ale zároveň znamená mnohem víc: postoj, vyhlášení záměrů, hluboké přesvědčení. Když jsem byl v roce 2007 poprvé zvolen do funkce generálního převora, P. John Malley (který byl generálním převorem v létech 1983-1995) mi dal radu: „Enjoy the brethern!" (Raduj se z bratří! Doslova: užívej si bratry!) Mnohokrát jsem si (později) na tuto větu, heslo, vzpomněl: někdy s nadšením, někdy s obtížemi a skepticismem, jindy s vírou a s nadějí... Protože bratrství je nejen základ, o který se autorita v životě mendikantského řádu opírá (představené volí kapitula), ale je také jedním z hlavních cílů, k nimž autorita směřuje. Autorita slouží opravdovému bratrství.

Jsem si dobře vědom toho, že v praxi, ve skutečném životě, v problematických a složitých situacích to není vždy jednoduché. Často se cítíme v pokušení klesat na mysli, říkat si, že to nemá cenu, nebo že bratři (komunita, provincie) nás nemohou ničím (kladným) překvapit. Jak jsem řekl na provinciálních kapitulách (cituji z dopisu provinciálním kapitulám z druhého období své služby 2011 - 2013), tento postoj je pochopitelný a lidský, ale hluboce odporuje nejen našim řeholním slibům, ale dokonce naší víře.

Náklonnost k tomu, co je naše (tj. společné), není pouze zdvořilým doporučením nebo pocitem sounáležitosti či sektářstvím, jedná se o teologální záležitost. Jedna z nejpřekvapivějších vět Písma, v úvodu Janova evangelia, říká: Ho Lógos sarx egéneto, Slovo se stalo tělem (Jan 1,14). Tertulián v krásné slovní hříčce jde ještě o krok dál: jestliže se Slovo stalo tělem (Verbum caro factum est), pak tělo (tedy dějiny, zranitelnost, rozporuplnost, slabost a lidská přirozenost) jsou stěžejním bodem, osou, cestou, která nás vede ke spáse (caro cardo salutis).

Ti, kteří sami sebe oproti ostatním v provincii považují za až příliš aktivní, příliš intelektuální či příliš důsledné a zbožné, zjistí, že mají malou víru v základní křesťanskou pravdu, že totiž tělo (tj. bratři kolem mne, život v jeho křehkosti a protikladech, život „s malým ž") je stěžejním bodem spásy. A zapomínají, že když Bůh je Bůh překvapení, pak také moji bratři z komunity, v provincii, apod. mě mohou překvapit, protože v sobě nesou tajemství Boha.

Pastorační a duchovní rozměr autority

V této době, ve které žijeme a která je složitá a zároveň úžasná, vaše služba provinciálů, delegátů a představených komisariátů není lehká. Jsem si toho dobře vědom (člověk nemusí být Einstein, aby si toho všiml!). Někdy mi někteří z vás říkají, že by radši pracovali ve farnosti nebo ve škole, pořádali duchovní cvičení nebo pracovali v misiích. V těchto bratrských rozhovorech vám obvykle říkám, že i vaše služba představených má hlubokou pastorační dimenzi. Provincie je vaší farností a v ní je třeba povzbuzovat, léčit rány, doprovázet, znovu získávat lidi, vést rozhovory, napravovat... a mnoho dalšího v různých situacích našeho lidského života.

Tento „pastorační rozměr" služby představeného nesmíme přehlížet. A spolu s ním je také třeba vidět velkou hodnotu její duchovní stránky, něčeho naprosto nezbytného a zásadního. Nemůžeme zapomínat, proč vykonáváme tuto službu, pro koho a pro Koho ji vykonáváme, jaký je *poslední* smysl naší práce, našich starostí... Musíme se často vracet k prameni našeho povolání, k prvotní lásce (o které tolik mluví papež František), k nejvlastnějšímu smyslu toho, co jsme a co děláme. V opačném případě se ocitáme v nebezpečí, že se z nás stanou pouzí administrátoři, byrokrati, chladná a vzdálená „druhá instance", která pro bratra v nesnázích nemá slovo povzbuzení ani slovo citu.

Někdy se říká: „Ty jsi představeným? To z tebe udělá světce." Když se to řekne takto, má ta věta zvláštní podtón. Pokud ne přímo negativní, přinejmenším rozhodně ne povzbuzující. Vyvolává dojem, že být autoritou je kříž, který musíme snášet - s odporem nebo hrdinsky a asketicky. A částečně to může být pravda. Ale být autoritou je také prostor k posvěcení v jiném smyslu: je to *kairos*, pokorná služba, příležitost sdílet s bratry to, co v sobě neseme, a nechávat se jimi obohacovat. Včera jsme od opata Edmunda Powera OSB slyšeli, že tato služba bratřím nám může pomoci růst v soucitu. Naprosto s ním souhlasím: jestliže tuto službu žijeme čestně, vážně, velkoryse... získáváme pokornou moudrost, která nás vede k tomu, abychom se na bližního i na sebe samé dívali chápajícíma, milosrdnýma, moudrýma očima.

Možná je proto vhodné hned na začátku přiznat, že jsme křehcí a omezení, že jsme bratři, kteří potřebují své bratry. Provinciál není žádný Superman (ani jím nemá být a tím méně něco takového předstírat). Je to bratr, který na sebe - sám křehký jako oni - bere službu svým bratřím. A ještě více (a zvlášť v naší době!): představený je zranitelný (to je krásné slovo!), neboť nemá (plnou) kontrolu nad svým životem, protože se mu do něj promítá život provincie, život bratří a další události. Jeho vlastní projekty, osobní plány, dokonce i sny, jsou podřízeny komunitě, které slouží. Pamatuji si, že mě v této souvislosti velmi oslovil deník Daga Hammarskjölda (*Milníky*), který byl generálním tajemníkem OSN v letech 1953-1961 a který uprostřed všech povinností vyplývajících z jeho politických funkcí s velkou odpovědností prožíval skutečnou mystickou zkušenost následování Krista a skutečnou víru bez výmluv, zlehčování a uhýbání. Podívejme se na toto malé svědectví:

Úspěch: ke cti Boží, nebo tvé vlastní? Pro pokoj lidí, nebo tvůj vlastní? Na tvé odpovědi záleží výsledek tvého snažení...

Proto nepodceňujme důležitost tohoto duchovního rozměru autority. Je něčím, co autoritu samotnou předchází; a na duchovní úrovni naší autority bude do značné míry záviset náš úspěch.

Neztrácet ze zřetele evangelium

U kořene toho, o čem mluvím, se nachází smysl a styl autority podle evangelia. Ježíš často zdůrazňuje, že přišel sloužit. Srovnává se se služebníkem, který připravuje stůl k jídlu, ne s pánem, který se posadí a čeká, až bude obsloužen (Lk 22,27). Podle mne právě toto je jedním z těžišť pontifikátu papeže Františka: navrátit se k tomu podstatnému, ryzímu z evangelia a nedopustit, abychom se utopili ve strukturách, kánonech, aktivitách a teologiích... A velmi dobře to navazuje na naše karmelitánské charisma, které nás vede k tomu, abychom se oprostili od všeho, co není podstatné, a aby to, co podstatné je, znovu naplnilo náš život a naše srdce.

Včera otec opat z kláštera sv. Pavla za hradbami zdůrazňoval důležitost tohoto „vyprázdnění", tj. *kénosis*. Nemůžeme zapomínat, že Kristus přišel na tento svět tak, že se všeho vzdal, ponížil se, *„nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu"* (Flp 2,6-11). Tato spiritualita je velmi hluboká. Není to marketing nebo kosmetická úprava, není to volební propaganda nebo pastorační strategie. Znamená to žít autoritu podle příkladu učitele, který zemřel na kříži.
To všechno se má projevit v našich konkrétních postojích, což není vždy snadné. Například jako trpělivost s obtížným bratrem, upřímný rozhovor, schopnost odpuštění (to je velmi důležité), určitá schopnost snášet pokoření, nakažlivé odhodlání, stálost a vytrvalost, velkorysost, darování vlastní energie a vlastního času ... a vlastního života!
Takové svědectví života (a opakuji - s prostotou člověka, který zná svou křehkost) nepochybně přinese plody. Snad nebudou okamžité ani ohromující, neobjeví se v našich časopisech ani na webových stránkách, ale přinesou mnohem hlubší a trvalejší účinky (myslím, že s tím všichni máme zkušenosti).
To všechno naprosto neznamená ztrátu odpovědnosti, kterou máme a která nám přísluší. Neznamená to opuštění úlohy, kterou bychom mohli nazvat „výkonnou" (i když mně osobně se tento výraz moc nelíbí), nýbrž vykonávat ji bratrsky, s láskou, pochopením, zkrátka podle evangelia.
V této souvislosti se mě velmi dotýkají slova Dona Tonina Bella (italského biskupa, na procesu jehož blahořečení se pracuje), která jsem slyšel na setkání generálních představených různých řádů a která můžeme vztáhnout na naši službu: *„Víra nás činí věřícími, naděje nám dává důvěryhodnost, ale jen láska působí, že nám lidé věří."*

Mendikantský styl

Jak už jsem podotkl, v žebravých řádech prožíváme autoritu typickým a specifickým způsobem. V našem případě nemluvíme tolik o „představeném" (tento obecnější výraz je vlastní spíš moderním kongregacím), ani o „opatovi" (což je výraz typický pro mnišské řády, podtrhuje myšlenku „otcovství" představeného). My používáme výraz „převor", který ukazuje a zdůrazňuje jiný rozměr. Představený je bratr zvolený komunitou, aby po určitou dobu vykonával toto poslání. Taková dočasnost služby je pro nás typická (a je také velmi zdravá). Vzpomínám si, jak jednou otec jednoho studenta z naší provincie, původem z Pobřeží Slonoviny, přijel za ním na návštěvu do našeho domu v Madridu. Otec byl ve své zemi vlivným politikem. Ukázali jsme mu školu. Bylo léto a jeden bratr natíral okna a dveře. Představili jsme ho a řekli jsme mu, že otec X byl před několika lety provinciálem. Když jsme vycházeli, otec našeho studenta byl velmi překvapen, téměř pohoršen, a řekl svému synovi: „Někdo, kdo byl šéfem, se teď zabývá natíráním oken? Takový život se mi pro tebe nelíbí!"

V listopadu 2013 při setkání generálních řeholních představených s papežem Františkem, mluvil papež při různých příležitostech o roli představených. Řekl, že představený má jít v čele skupiny, komunity, bratří (tvořivě otvírat cestu a dávat příklad); ale má jít také uprostřed skupiny (jako bratr, který sdílí s ostatními jejich radost a smutek); a stejně tak musí jít vzadu (povzbuzovat skleslé a ty, kteří jdou pomaleji, a také aby se sám nechal vést skupinou jako „vedený vedoucí", protože i skupina může prozíravě tušit, kudy se vydat). Později papež tento obraz vztáhl na biskupskou službu - v čl. 31 dokumentu *Evangelii Gaudium*.
Na tomtéž setkání (které pro mě bylo skutečnou milostí), zdůraznil papež potřebu něžnosti v řeholním životě a také při vykonávání autority (dokonce - to jsou papežova slova doslovně - „v řeholním životě mužů"). To může mnohé překvapit. Avšak něha (autentická, ne přeslazená nebo vtíravá, hluboká, teologální a zároveň velmi lidská) je podstatným prvkem života lidské bytosti. Řeholní život (možná právě proto, že je řeholní) má být hluboce lidský. Autorita se neztrácí tím, že se nechá prostor pro cit. Neztrácí se čas, když „se ztrácí čas" s bratry. Jednou jsem četl, že velký člověk je ten, který je schopný ztrácet čas malými věcmi. Drobná pozornost, zavolání, slovo omluvy nebo citu v ničem nesnižují ani nezmenšují vážnost ani důstojnost naší služby. Dejme na papeže, když říká, abychom se nebáli něžnosti a abychom jí ve svém životě udělali místo.
Dalším důležitým rysem mendikantského života je tzv. „kapitulní kultura", nebo ještě lépe řečeno „kapitulní spiritualita". V jiných společenstvích se více zdůrazňuje osobní, vertikální, přímá autorita. I to má nepochybně svou hodnotu. V našem případě se zdůrazňuje něco jiného: Bůh promlouvá, když se shromáždí komunita (v konventu, v provincii nebo řádu). Tato kapitulní struktura velmi dobře odpovídá dnešní době (vypadá demokratičtěji, dává prostor dialogu a společnému hledání, nechává bratry, aby vyjádřili svůj názor), ale v tom není její skutečná hodnota. Ta spočívá v teologickém přesvědčení, které se za ní skrývá: Bůh promlouvá ve společenství.
Ovšem kapitulní dynamika není snadná: vyžaduje a předpokládá spiritualitu, úctu k druhému, lidskou zralost potřebou k tomu, abychom mohli konfrontovat své názory, a když na to přijde, odhodlaně a velkoryse přijali rozhodnutí, se kterými možná nesouhlasíme.
Odvážil bych se říci, že kapitulní dynamika vyžaduje „obrácení". Člověk sobecký, rozmarný, který vnucuje druhým své představy a nenaslouchá jim, těžko tuto dynamiku pochopí a přijme. Skloubení role kapituly a role převora je jedním z mechanismů, na kterých závisí kvalita naší součinnosti i našeho řeholního života. Aniž bychom upadli do modelu upřednostňujícího společenství (to není kapitula) či do modelu autoritářského a monarchického (který je nám cizí), máme hledat společné dobro společně: komunita a převor. Možná jsme v době po Druhém vatikánském koncilu neuměli oba

prvky dobře vyjádřit. Nepochybně to představuje důležitou výzvu pro náš život v příštích letech.

Bez dramatizování... jsme povoláni k radosti

Na závěr této krátké úvahy bych vás chtěl vybídnout k tomu, abyste následující roky ve službě provinciálů prožívali v radosti. O trápení, konflikty, sklíčenost a neklid nebude nouze. Ale nepřehánějme a nedramatizujme. Přichází také mnoho okamžiků, kdy zažíváme radost, krásu, bratrství. Prožíváme situace, kdy skrze bratry zakoušíme krásu našeho povolání. Nebuďme tak přecitlivělí na to negativní, že bychom nebyli schopni vnímat „krásu Karmelu" a radovat se z ní. Já (možná jsem trochu naivní) jsem Bohu velmi vděčný za tolik situací, tolik svědectví a tolik projevů lásky, které mi v těchto letech skrze bratry a sestry na Karmelu daroval.

Musíme se nasadit a být velkorysí, ale také být vděční. Mějme na zřeteli svůj úkol (co ještě musíme udělat, co neděláme dobře, co chybí, co nefunguje...), ale také ten dar, který každý bratr nosí v sobě. Nenechme se strhnout pseudoduchovními, okázalými nebo poraženeckými řečmi. Nenechme si negativistickými a apokalyptickými statistikami (přestože je bereme vážně) ukrást radost. Nedělejme ze sebe hrdiny, kteří se stoicky obětují, ale buďme bratry, kteří pokorně a prostě slouží. Přestože naříkat si je lidské a je to snadno pochopitelné, nepodporujme „kulturu stěžování si", ale vděčnost.

Nezapomeňme, že jako karmelitáni jsme povoláni ke kontemplaci, to znamená objevovat a kontemplovat mnohá znamení Boží přítomnosti v našem životě a radovat se z nich. Tato znamení mohou být slabá, křehká (znovu jde o *kénosis*!), a dokonce zdánlivě protichůdná. Jen velké a vznešené duše objeví Boha v maličkostech. Neztraťte při své službě tuto citlivost.

Ať nám v tomto těžkém a krásném poslání Maria, naše Matka a Sestra, a všichni karmelští svatí pomáhají a dávají světlo.

Ze španělštiny přeložila Jája Vanišová.

KARMEL
ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT
Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.
Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.
ISSN - KARMEL 1210 - 499X
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P - 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.
Evidenční číslo: MK ČR E 13791

Starší čísla časopisu najdete na www.karmel.cz